

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. január 22.

Csütörtök.

XXII évfolyam 7. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Fél évre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos pótíróért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyíltterek díja előre fizetendő.

A két miniszterelnök a kiegyezésről.

A két miniszterelnök, Széll Kálmán és Körber Ernő dr., a monarchia mindkét államának parlamentjében nyilatkozott a köztük kötött kiegyezésről. Világos és tárgyilagos volt mind a két nyilatkozat és ha tüzetes ismerete nélkül a javaslatok minden részleteinek, melyek igen rövid idő múlva be fognak terjesztetni, ítéletet alkotni szabad: akkor azt kell mondanunk, hogy a kiegyezés az, ami kell hogy legyen, a kölesönös érdekek mérlegelése, ami mellett a mérleg egyik serpenyőjébe nem tettek többet, mint a másikba. Amit a kiegyezésről különböző alkalmakkor Széll eddig mondott, hogy az új megállapodások egész értéke nem fog a most érvényben levő kiegyezés egész értéke alatt állni: beteljesedett és a tulajdonképeni kiegyezés tényleg nem szenvedett semmi lényeges változást sem. Érthető tehát, ha az osztrák miniszterelnök azzal kezdte fejtegetéseit, hogy az osztrák kormánynak a tárgyalások egész tartama alatt nem volt szabad szem elől tévesztetni, hogy kilátástalan vállalkozás lenne a korábbi megállapodásokat egyszerűen ignorálni, és csak arról lehetett szó, hogy az új megkiegyezés világosabb legyen és káros következmények távollattassanak. Ez különben nem egyoldalú osztrák érdek, hanem magyar is, tehát közös érdek, melyet loyálisan figyelembe kell venni és ez így nagyon jól van, mert szerződéseket oly határozottan és szabatosan kell szerkesztetni, amint emberi elme egyáltalán csak képes. Egy ellenzéki közbeszólásra igen helyesen mondta is Széll: elara pecta, boni amici.

Változások történtek az állatforgalomban, de Magyarország érdeke itt is tökéletesen megóvatott, mert hizott sertéseket, ha járványmentes udvarokból származnak, még fertőzött községekből is szabadon be lehet vinni az osztrák vágóhidakra és csak a sovány sertések vannak hosszabb vesztélgár alá vetve, hogy a járvány elterjedését megakadályozzák. Miután hizott sertés kétszer annyi, sőt még több is, kerül kivitelre, mint sovány sertés, — a megállapodást olyannak kell tartanunk, mely erre vonatkozó érdekünket kellőleg megvédi.

A fióküzletek megadóztatására vonatkozó megállapodás a viszonyosság alapján jött létre, amint ezt másképp el sem lehet képzelni. A nagyobb előny Magyarország részén látszik lenni, valamint a járadék adómentessége és a záloglevelek egyenlő kezelése is határozott vívmánya Magyarországnak, ha másrészt Ausztria viszony-

engedményt kapott is. De éppen az a jellemzője a jó és méltányos kiegyezésnek, hogy nincsenek benne egyoldalú eltulajdások, melyek az egyensúlyt zavarják és már eredetileg kizártnak tűntetnék fel azt, hogy a megállapodásokat a parlamentek elfogadják.

Fontos alkatrésze a kiegyezésnek az autonóm vámtarifa. A mezőgazdák minden képpen meg lehetnek elégedve. A gazdasági termelés főcikkjeire a tételeket a német vámtételek képére alkották. Természetesen az osztrákok is meg akarták kapni a maguk magas iparvámjait, melyek részben a mi fiatal iparunk javára is válnak. Itt azonban figyelembe kellett venni azt is, hogy a fogyasztót ne nyomják nagyon. Ezt úgy érték el, hogy csak oly cikkek vámjait emelték tetemesen, melyeknek nincs tömeges fogyasztásuk, melyekre nincs szüksége nagy tömegben a kis embernek is.

A magyar képviselőházban a kiegyezésről tett nyilatkozatokat a többség őszinte megelégedéssel fogadta, és az osztrák parlamentnek szintén nincs oka az elégedetlenségre. A kiegyezés kompromisszumok eredménye és mint ilyen nem nyújthat alkalmat örömlengésre, de kedvetlenségre és tulerős rekriminációkra sem. Az ellenzéknek persze az a feladata, hogy a kormány javaslatait bírálja és erre az ily terjedelmes javaslatok természetesen alkalmat nyújtanak. Ez azonban nem téveszthet meg senkit, aki maga is tud ítélteni, és nem ingathatja meg azt a meggyőződést, hogy a Széll-kabinet nemcsak fáradhatlan kitartással, hanem jó eredménnyel is küzdött az ország érdekeiért.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház január 17-én kezdte meg a czukorjavaslatok tárgyalását. Neményi Ambrus és Rosenberg Gyula előadók ismertették a javaslatot, s az alapos ismertetés után elfogadásra ajánlották a javaslatokat. A javaslatok ellen Komjáthy Béla függetlenségi, mellette pedig Hieronymi Károly szabadelvű párti képviselő szólt föl. A czukorjavaslatok tárgyalását hétfőn folytatja a Ház, a mikor szözlásra jelentkezték Szüllő Géza, Ernst Sándor és Szederkényi Nándor.

Nem lesz mozgósítás. A „Magyar Nemzet” a következőket jelenti:

Az osztrák lapok után néhány budapesti újság szintén nyugtalanító híreket közöl arról, hogy mozgósítás előtt állunk, sőt hogy már két egész hadtestet hadilábra állítanak. Azt is írják, hogy a boszniai helyőrséget megerősítik, esetleg hadilábra állítják. Ez iránt az utóbbi napokban Bécsben a király elnökleite alatt katonai tanácskozások voltak és ezeken a tanácskozásokon a magyar kormány részéről báró

Fejérváry Géza honvédelmi miniszter részt vett; legutóbbi bécsi útja is ezekkel a hadi készülődésekkel áll kapcsolatban. Mint illetékes oldalról értesülünk, ezek a híresztelések minden tényleges alapot nélkülöző koholmányok és csupán önkényes találgatásokra vihetők vissza.

Székelv Társaságok akeziója.

— Évi áttekintés az 1902. évről, írta és felolvasta a kézdivásárhelyi „Székely Társaság” 1903. évi január 3-ki összejövetelén Intze István. —

(Folyt. és vége.)

A fenti bizottság már meg is kezdte működését Erdővidéken hol Nagybecson és Nagyajta környékén pinzgau tehenek kiosztása veszi kezdetét és pedig 5 évi törlesztés mellett oly formán, hogy a két első évben nem kell törleszteni semmit, csak a 3., 4. és 5-ik évben. Ha a két első évben elpusztul a tehén akkor az árát egyáltalán nem kell megfizetni. A vételár kifizetéséért a baróthi takarékpénztár vállalta el a kezességet. Természetes, hogy a tehén 5 év alatti szaporulatát a gazda el nem adhatja s így egy kisgazda, a kinek még megvan a birtoka, de hozzá talán már egy borjuja sincs, néhány év alatt szép kis maha állományra tehet szert a nélkül, hogy annak a kifizetését észrevenné.

Az illető községek kötelezve lesznek tejszövetkezet létesítésére.

Ezeket megelőzőleg Darányi kezdeményezésére lettek felállítva a gazdasági egyesületek, melyeknek hivatása lenne pezgő életre hívni az alélt társadalmat s eredményessé tenni a kormánybiztosság mentő akezióját.

A gazdasági egyesületeken kívül a mindinkább szaporodó hitel- és fogyasztási szövetkezetek továbbá tanügyi téren a Wlassics által községekenként életbe léptetett ifjusági körök; a szintén tervbe vett gazdasági ismőtlő iskolák mind olyan dolgok, melyek alkalmasok lesznek arra, hogy hozzájáruljanak a közgazdasági bajok orvoslásához.

A kivándorlás csökkentése céljából, két hét előtt tárgyalta le a képviselőház, a kivándorlási törvényjavaslatot, mely ugy a ki, mint a bevándorlást szabályozza s a mely a székelv leányokkal való kereskedést nagyon korlátozni fogja megfelelő intézkedések által.

Az amerikai kivándorlást bizonyos irányba terelve lehetővé teszi, hogy a kivándorlási bizottságok segélyét azok igénybe vehessék akkor is, ha a hazába vissza térni óhajtanak. Késze van továbbá a tagosítási és arányosítási törvényjavaslat s a magyar telekkönyvi rendtartás által a telekkönyvi állapotok alapos rendezése is célba van véve.

Azon kívül egy esomő új törvényjavaslat beadását várhatjuk, melyek közül elég legyen itt megemlíteni: a végrehajtási eljárás és az uzsora törvényjavaslatokat.

Addig is, míg ezek a törvények életbe lépnek, mindent megtesz a kormány a létező bajok enyhítésére.

Hogy csak egy példát hozzak fel erre, ott van a zabolai eset. Nem kevesebbről, mint arról volt ott szó, hogy Zabola birtokossága elvesztése legnagyobb részét azon erdőterületnek, melyet idáig közösen, szabadon használtak s a melyből idáig éltek. A törvönyszéknél, kir. táblánál el is vesztették a pert

s kiváló szaktekintélyek valószínűnek tartották, hogy a kuria sem ítél másképp s íme a kuria az eddigi joggyakorlattal ellentétben a kisbirtokosság javára döntött, mi által a székelység egy fél millió koróna értékű erdő birtokában marad.

Ez nem történhetett meg csak úgy, hogy itt az állam kormányzat jóakarata is közreműködött, mert tudta, hogy itt tekintélyes székely községek kisbirtokosságának létérdeke forog kockán.

A 88–902. sz. kuriai döntvény különösen Zabola, Osdola, Kovászna és Papolez községeire nézve végtelen fontos és életbevágó kérdést oldott meg és pedig újabb törvényhozás nélkül egyedül a létező törvények helyes magyarázatával.

És itt jóleső érzéssel gondolhatunk vissza arra, hogy ezen ügyben a kezdeményezés épen a mi kis Székely Társaságunkból indult ki.

Balgaság volna azonban azt hinni, hogy egy-két embernek sikerült volna ezt az óriási eredményt elérni. Befolyt arra mindenek előtt a sajtó támogatása, a székely képviselők közbenjárása, a küldöttiségek, s általában az egész közvélemény, de legkivált a kormány jóindulata a székelység iránt.

Nekem nem szokásom, hogy dícsériákat zengjek a kormánynak, de annak érdemeit kötelességünk elismerni. Mert való igazság az, hogy hazafias kormányunk készséggel és azonnal jött a székelység segédelmére, sőt ha valamit kértünk ő mindig teljesítést adott.

Hála Istennek, most már a székely akció olyan meredbe lett terelve, hogy ilyen módon haladva alkalom lesz nyújtva a székelység talpraállítására, ha csak az európai konstellációk még rosszabbra nem fordulnak.

A „Székely Társaságok” szintén nem elégedtek meg azzal, hogy a közvéleményt felkeltették s egy kongresszus lett rendezve az ő közreműködésével, hanem igyekeztek a gyakorlati téren is tevékenységet fejteni ki.

A marosvásárhelyi „Székely-Társaság” kifoghatatlan volt a gyakorlati eszmékben s ezek felszínre hozásával a többi ilyenmű Társaságokban elevenvétkeringést idézett elő. A budapesti „Székely Egyesület” a Székelyföldön Marosvásárhely központtal egy ügynökséget állított fel, melynek feladata figyelemmel kísérni a dobra kerülő birtokokat s ezek megmentésére az állam támogatását kikérni, s közben a nemzetiség bankok akcióját is szemmel tartják.

Az „Aradi Otthon” példás lelkesedéssel karolta fel a Székelység ügyét a midőn felajánlotta, hogy a ménesi vinczellőr képező intézetben 20 székely ifjú ingyenes felvételét kieszközli. Azonkívül kará-

csonyi bazárt rendezett a székely háziipar terméke számára. Hasonló bazárt rendezett a „debreczeni Székely-Társaság” is.

Ezen bazárok számára küldendő tárgyak közvetítését a mi vidékünkön részben a mi kis Társaságunk eszközölte.

A „Székely-Társaságok” közül kiemelendő még a brassói, sepsiszentgyörgyi és a székelykeresztúri Székely-Társaság, ezek kiváló buzgalmat fejtettek ki a székelység ügyében.

Hogy a mi kis Társaságunk mit végzett, arra ezuttal nem akarok kiterjedni, mert az a titkári jelentésben már úgy is fel volt sorolva, csak azon nézetemnek adok kifejezést, hogy ha nem is fejtethetett ki akkora munkásságot a mekkorát óhajtott volna, de rámutathatunk olyan tényleg meglévő eredményekre, a melyek előlétesében nekünk is hábor közvetve esekélyke kis részünk volt.

Itt csak arra a tényre mutatok rá, hogy Társaságunk tagjainak vállalt munkássága hivta életre a „Kézdivásárhely-vidéki Gazdasági Egyesület”-et, mely áldásos működését már meg is kezdte s melyet Darányi miniszter is jóindulattal támogatásába vett.

Sajnosan kell konstatálnunk azonban, hogy társaságunk azt a kitűzött célját, hogy a társadalmi erőket egyesítse, elérni nem tudta.

Nemcsak nem tudtuk legyőzni a társadalom közönyét, de sőt azt látjuk, hogy Társaságunk a lefolyt évben a helyett, hogy erősödött volna, számra nézve apadott.

Ennek különféle okai vannak. A takarékpénztáraknak például nem tetszett az a kijelentésünk, hogy az Albinát s a nemzetiségi bankokat nem tudják, de nem is akarják ellenőrizni. A ruthén és székely kérdés kapcsán mind jobban-jobban terjedő olyan eszmék, mint: hitel- és fogyasztási szövetkezetek bizonyos körökben érthető ellenzésre találtak.

A földbirtokosság tekintélyesebb része eleinte attól tartott, hogy mi a proletár elemeket a birtokosság rovására akarjuk védelmezni. Pedig ha mi a kisemberek támogatását szízlónkra irtuk, ez nem azt teszi, hogy ez a földbirtokosság rovására történjék, sőt ellenkezőleg, mi ezt épen az intelligens hazafias földbirtokosok közreműködésével kívánjuk és akarjuk elérni. Nézetünk szerint épen a nagybirtoknak kötelessége meghajolni a kis birtokhoz s ennek bajain segíteni, mert különben nagy társadalmi és közgazdasági bajok keletkeznek.

Egyes tekintélyes földbirtokosok meg egész nyíltan vallják, hogy ők abban semmi veszedelmet nem látnak, ha a szegényebb elem kivándorol; sze-

rintük csak üdvös lehet, ha a kivándorlás e atornáján a vidék szennyesse letakarodik, nekünk abban semmi kárunk nincsen.

Aztán sokan kételkednek abban is, hogy mi minden önzés nélkül csupán a székelység javára akarunk dolgozni. Ezek a jó urak — nyilván magukból kiindulva el sem tudják képzelni, hogy a mai világban valaki minden anyagi haszon nélkül csupán hazafiasságból pazarolja drága idejét s tehetőségét a közügy javára!

Nemelyek kicsinyes személyi okokból tartják távol magukat. Mások határozott ellenszenvvel viseltetnek társaságunk iránt. Élénk emlékezetünkben van még a képviselő választás, midőn városunk igen tekintélyes egyénei egyenesen a „Székely Társaság” rovására írták, hogy nem vidékünkbeli magánas lett a képviselő. Ezek az urak bizonyosan maig sem tudják, hogy a „Székely-Társaság” a pártpolitikát köréből kizárta, a mi azt is teszi, hogy egyes tagjainak egyéni politikai nézetét befolyásolni nem akarja.

A Sz. T. mint ilyen a választásba bele nem elegyedett s azt hiszem ez volt az egyedüli korrekt eljárás.

A legtöbben a mi működésünktől semmi eredményt nem várnak; ezek voltak a legelsőek annak a jóslásában, hogy a tuzsádi székely kongresszusnak sem lesz eredménye.

Sokan vannak ismét, kik azért nem esatlakoznak, mert abban bíznak, hogy a kormány ugyanis talpra állítja a bukásnak indult székelyt. Az állami aktióban való eme megnyugvás Apponyi szavaival szólva, nem egyéb mint „a kényelem szerető laulyha hazafiság ügy keresése.” Mert bármily hatalmas legyen az állam, a társadalom tevékenységét nem pótolhatja és nem nélkülözheti. De nem is várhatunk, mindent az államtól. Még ha csak mi székelyek volnánk ilyen válságos helyzetben! De hisz az ország nagyobb része hasonló bajokban szenved, sőt a gazdasági krízis kiterjed majd nem egész Európára.

Ilyen körülmények között bármely hatalmas állami támogatásban részesülnénk is, maga a társadalom, sőt annak minden egyes tagja meg kell, hogy tegyen minden tőle kitelhetőt arra nézve, hogy a veszedelem valamiképp elhárítható legyen.

Mindaddig, míg a két nagy gazdasági egyesületen s néhány kultúregyesületen kívül alig van olyan társadalmi intézményünk, mely a létező országos bajokkal törődjék, ezeknek a kis körökből kell nézetem szerint, hogy kiinduljon az a kezdeményezés, mely majd idővel erőteljes, hatalmas

T Á R C Z A.

A figaró Petőfiről.

A párisi „Figaró” Catulle Mendés tollából irodalom történeti tárcaciklust közöl. A kitűnő elbeszélő, miután tiszteletreméltó pályájának hosszú és sikeresen gazdag útját megfutotta, buvárszorgalmával tanulmányozza a világirodalmat s annak nevezetesebb eseményeit Belles lettres et les environs ezímen ismerteti a „Figaró” hasábjain abban a könnyed, rokonszenves modorban, amely alkalmas arra, hogy a tárcaciklus anyagát az olvasókkal megkedveltesse.

Az irodalomtörténeti essayk eme apró gyöngyeinek legutolsóját a legnagyobb magyar költőnek, Petőfi Sándornak szenteli Catulle Mendés. A francia hipersovinistáktól megszokott tájékozatlanság mellett csodálatos ismeret árul el. Ismeri lánglelkű, örök emlékeztető költőket úgy, ahogy csak Petőfi-vel együtt érző, költészetét lelkiileg megértő magyar ember ismerheti. Figyelemmel kísérte élete történetét, behatolt Petőfi verseinek magasztos gondolatiba és legőszintébb elismeréssel erősíti meg Petőfi-nek világirodalmi jelentőségét, a magyar Beranger magas színvonalu értékét.

Nekünk, magyaroknak jól esik Petőfi dícsérete. Örömmel mutatjuk be Catulle Mendés tárcaciklusának bennünket közelebből érdeklő részle-

tét, amely a művelt világ figyelmét halhatatlan poétáinkra irányította. Íme a tárcaciklusz:

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB KOELTOEJE.

Petőfi Sándor,
prince des poètes hongrois.

Magyarországon, Egerben történt egyszer, hogy a derék barátok épen pompás ebédhez készülődtek, amikor hirtelen egy bátor tekintetű kalandor kinézésű ember lépett a terembe, kalap és csizma nélkül, rongros dolmányban. Ebben az időben a csizmatlan magyar annyit ért, mint az olyan francia, akinek inge nincs. A jövevény tekintetében volt valami büszkeség, ami nem engedte, hogy közönséges csavargónak nézzék. Barna és élénk szeme, rövid baja, nyírott szakála volt; termete magas és karsu. Karjait határozott mozdulattal nyújtotta az asztal felé.

— Adj Isten! — mondotta. Éhes vagyok és szomjazom. Szorítsatok helyet nekem is.

— Ah! És ugyan ki vagy te, hogy befogadjunk? kérdezte az egyik barát és ajka körül a rosszul öltözött ismeretlen láttára, megvető mosoly jelentkezett.

— Petőfi Sándor vagyok.

— Tréfálsz! Te toprongyos, te volnál Petőfi, a nagy költő?

— Igen, én vagyok az, aki nem szeret ivás előtt dalolni. Adjatok egy kupa bort és egy nagy poharat. Aztán majd mondok egyet-mást, amiről ráim ismertek.

Miután teli kupát és nagy poharat adtak eléje, többször ivott egymásután és csengő dalt

improvizált szép magyar nyelven, amely Finnországból vagy a mongolok földjéről ered (ebben a kérdésben a nyelvtudósok nem értenek egyet) amely nyelvben a magánhangzók sokasága csillog a kemény mássalhangzók között.

Felállottak hát a barátok és azt mondták: Isten hozott! Ülje közénk, mert bizonyos, te vagy Petőfi Sándor, a nagy költő.

De hogyan történhetett az, hogy a kiváló költő olyan szegényes öltözkében kérte az ő vendégszeretűket?

Kecskemét nagy város, amelyben alig volt, több lakos, mint akármelyik kis faluban. Széles térségeken kevés ház; faból és téglából épített, szalma és zsindelyes fedelű házak szegélyezik a nyárfa, akác és nyírfa sorral határolt rozg és gabonaföldeket. Hintsék el ezek körül a magyar vidékekre jellemző ezüst színű ut porát és ez: Kecskemét, amely a távolból nézve, különálló házikóival inkább terjedelmes tábornak látszik, amelynek sátrai síkságra, erdőségre vannak beékelve, mintsem modern városnak és — álmódni kélsz az ember a régi Magyarország vándor lakhelyeiről.

Élt Kecskeméten egy Petrovich nevű mészáros. A derék ember meg volt győződve róla, hogy ellen-szenves foglalkozás az, ha az ember ártatlan állatok vérebe méri a kezét és amikor fiat adott neki a felesége, azt akarta, hogy fia hófehéren őrizze meg a kezét; a kollégiumba küldte hát tanulni. A fiu nem sokat tanult a tanítóitól, Nappal a fa ágain átszűrődő napsugara, éjjel a hold fénye vonzotta olyan erős mértékben, amely olhanyagoltatta vele a Virgiliust, Tukidideszt és Teokrituszt

társadalmi szervezetek alkotása által a szunnyadó erőket, végül is mozgásba kell, hogy hozza.

A fajok egymás elleni élethalál harcra tényleg sem nyilvánul oly veszedelmes alakban, mint épen a mi polgglott országunkban.

Eme nagy harcban, melyet a fajok egymással szocialis és gazdasági eszközökkel vívnak, a magyar társadalom sem maradhat tovább tétlenül.

Hála Istennek, a székelységnek sikerült a magyarság közvéleményét megnyerni. Mindinkább általános kezd lenni az a vélemény, hogy a székelység keli, hogy búsítást képezze egy oly hatalmas nemzeti akciónak, mely diadalmasan fog majd előre nyomulni a nemzetiségi vidékek felé. És ebben az akciónban épen mi székelyek maradnánk tétlenül?

A mi feladatunk: Ezt állami államiségünk ezen előre tölt védőbástyáján, ében tartani, a közszellemet, segítség re lenni és támogatni az állami akciózt, mely rajtunk segíteni kíván. Azért ha most kevés számmal vagyunk is, ne essünk még kétségbe! Bárminő kiesések vagyunk is, annyit máris elérünk, hogy e kis Társaságunknak ekkései sulya van s nem sokára elérhetjük azt, hogy a kételkedők, gáncoskodók hangja el kell, hogy némulj n.

Hogy ezt elérhessük, testvéri egyetértésre és kitartásra van szükségünk. Én e Társaság további működésére Isten áldását kérem.

Intze István,
elnök.

A kézdivásárhelyi Kossuth szobor ügye.

— Adományok elszámolása és kérés. —

Diónes Dezső orvosnövendék, mint a Kézdivásárhelyen szünetelő tanuló ifjuság nyári táncmulatásának rendező bizottságának elnökéhez egy Amerikában élő székely honfitársunk, a ki magát megnevezni nem akarja 25 dollárt (122 korona 50 fillért) küldött a Kézdivásárhelyi felállítandó Kossuth-szoborra, „Egy orbaiszéki születésű székely San-Franciskóból” czim alatt.

A midőn a szoborbizottság nevében elismerjük és nyugtatványozzuk, hogy Diónes Dezső orvostanhallgató urtól ezen 122 K. 50 fillér a szoboralapjávára átvettük, kedves kötelességünknek tartjuk, hogy annak a San-Franciskóban élő székely honfitársunknak, a ki a messze idegenben is, a hazafias kötelességet ilyen szépen teljesíti és hazafias érzelmét ilyen hiven megőrizi, hogy méltó elismerésünket és köszönetünket nyilvánítsuk.

helyett szivesebben foglalkozott a természet csodáival. Nem egyszer ugrott ki az ablakon csak azért, hogy minél közelebbre hallgathassa az erdő csalóányát. A fiatal Petrovich ezzel a nagy szenvedéllyel azt érte el, hogy 1832-ben vagy 1833-ban — tizenégy-tizenöt éves lehetett — teljesen okadatolt consilium abeundival kicsapták a kollégiumból. Most aztán eléggé szabadnak érezte magát arra, hogy bejárja hazáját. Nem volt már kénytelen kiugrani az ablakon, mint ahogy nem volt többé otthona sem. Senkitől se kérdezte: merre vegye útját? E csak ment jobb felé. Patakba inni, a kegyes kosmákban néha enni és csillagok alatt aludni, ez etszett neki. Irt-e már ekkor verseket? Ez valószínű. Elbagyta az erősen szláv hangzású Petrovich nevet és mint jó hazafi felcserélte a tiszta magyar hangzású Petőfi névvél.

Egyideig a százados tölgyekkel borított, Bakony hegységben tartózkodott, amely a Kárpátok nyulványa. Ott figyelte meg a kanászokat (Les Kanász) és valószínűleg megbarátkozott ezekkel a különös emberekkel, akik a fekete disznók roppant tömegét legeltetik az erdőségeken. A kanászok haja hosszú, tömört és faggyús; arczuk bronzszínű álluk szakállalan; hosszú báránnyal bundát viselnek és ha valaki éjnek idején találkozónk velük, állatoknak néznék őket. Bizar szokásuk, hogy az egész éven át egy inget viselnek, amelyet soha sem mosnak ki; de mielőtt felöltötenek, napon olvasztott szírral kenik be, ami által áthatatlanná lesz. Nemesak tisztátalanok, de kegyetlenek is. Ezek a gulyások, csordások rablóhoz hasonlitanak.

(Folytatása következik.)

Együttal köszönetünket nyilvánítjuk az alatt felsorolt buzgó közreműködő és szives adakozóknak is, a kik az 1901. és 1902. években gyűjtögetés, mulatság rendezés és adakozás által a Kossuth-szobor alapot gyarapítani szivesek voltak.

Adakozás 1901. évben: Kézdivásárhelyi takarékpénztár 10 K. Mulatság rendezés által, a kézdivásárhelyi Tanuló Ifjuságtól 159 K. 55 fillér.

Gyűjtögetés által. Özv. Molnár Lajosné ivén: 12 K. 24 fillér. Nagy Ádámné ivén: 12 K.

1902. évben.

Adomány: Kézdivásárhelyi takarékpénztár 20 K. Mulatság rendezés által: A Kézdivásárhelyi tanuló ifjuságtól 127 K. 50 fillér. A Kézdivásárhelyi tanuló ifjuságtól ismét 108 K. 44 fillér. A Kézdivásárhelyi és vidéki ifjuság ismét 42 K. 71 fillér. A K.-Szentléleki tanuló ifjuság 85 K. 80 fillér. Bánffy György és társai által szineladás 13 K.

Gyűjtőveken: Különte József tanuló gyűjtőivén 1 K. Farkas Lajos tanuló gyűjtőivén 8 K. 60 fill. Papp Mihály tanuló gy. ivén 3 K. 30 fill. Sára Gyula tanuló gyűjtő ivén 1 K. Koréh Sándor tanuló gy. ivén 4 K. 50 fillér. Dávid István tanuló gyűjtő ivén 2 K. 10 fillér. Demeter Ferenc tanuló gyűjtő ivén 2 K. Boda Jenő tanuló gyűjtő ivén 1 K. Petrovsky György tanuló gyűjtőivén 20 K. 21 fillér. Sir Mihály gyűjtő ivén 2 K. 20 fillér. Pénzes Miklós 1 K. 20 f. Összesen 760 K. 85 fillér, mely összeggel a Kossuth-szoboralap jelenleg 2359 koronát és 86 fillért teszen. Végül kérjük, a kiknél még gyűjtő iver vannak, hogy minél előbb számoljanak el bizottsági pénztárosunknak, valamint azokat is kérjük, kik részletekben törlesztendő adományokat ajánlottak fel, hogy hazafias igéretüket beváltani sziveskedjenek.

A szobor-bizottságunk nevében:

Kézdivásárhely, 1903. január 15-én.

Dr. Bánffy Zsigmond,
elnök.

Nagy Iván Lázár,
pénztáros.

NAPI HIREK.

— **Kitüntetés.** A király Dr. Csák Alajos Cyrjéknek, a magyarországi minoritarend főnökének és az aradi római katolikus plebánia vezetőjének az egyház és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a harmadosztályú vaskoronarendjelt adományozta. E kitüntetés széles e hazában általános meglepődéssel találkozott, mert egy arra minden tekintetben méltó férfit ért. Csák Cyrjék nyolcz év óta áll a magyarországi hazafias minoritarend élén s mint rendfőnök bírja a rendtagok osztatlan bizalmát és ragaszkodását. S méltán. Mert intelligens, tanult fő, kitűnő adminisztrator, ki főnöki buzgó és tapintatos működésével növelte a szép tekintélyt, melylyel a tanítással és neveléssel foglalkozó, és hazafi érényekben tündöklő minoriták szerteszét e hazában bírtak és bírnak. Rendkívül sokat tett a rendi tagok kvalifikációjának emelése, az egyes házak ügyeinek rendbehozása s a moldvaországi r. kath. misszionatus kifejlesztése érdekében, mind nagyobb-nagyobb területen vévén a rend szárnyát; alá a Moldvában élő magyarságnak vallásos és hazafias gondozását. A kézdivásárhelyi róm. kath. főgymnasium kifejlesztése érdekében is hathatósan közreműködött s neki köszönhetni, hogy oly sok kitűnően képzett minorita tanárral bír most a székelység e fontos iskolája, melynél negyedszázaddal előit a kitüntetett is munkálkodott tanári minőségben. Kitüntetéséhez ezért kézdivásárhelyi ismerősei, tisztelői nevében mi is őszintén gratulálunk.

— **A tél.** Kézdivásárhelyen és vidékén kemény téli idő uralkodik. A hőmérséklet jelenként napok óta 23–25 Celsius fok hideget jelez, mely dél felé is alig engd 3–4 fokot. És a mint következtetnünk lehet, az erős hideg ezuttal hosszabb ideig fog tartani.

— **A Székely Társaságból.** A Kézdivásárhelyi Székely Társaság 28-ik összejövetelét mult szombatn tartotta meg Intze István elnöklésével. Naplóolvasás után a marosvásárhelyi testvér társaság egy fontos átiratát tárgyalta a Társaság s ennek kapcsán kimondotta, hogy az eladásra kerülő székely birtokokat figyelemmel kíséri, különösen azon szempontból, hogy azok idegen kézre ne kerüljenek. Végül folyó ügyek voltak napirenden. — A Sepsiszentgyörgyi Székely Társaság szintén mult szombatn tartotta összejövetelét, a mikor elnökké egyhangu-

lag Benedek János, kir. közjegyzőt, az ottani társadalmi élet egyik tekintélyes vezetőférfiát választották meg.

— **Farsangi naptár.** A báboizottságok rendezői a bálók sorrendjét Kézdivásárhelyen a következőleg állapították meg: 1. Február 7-én az „Iparos Ifjusági Egyesület” zártkörű táncestélye. 2. Február 14-én: a „Kereskedő Ifjak Társulata”-nak élite bálja. 3. Február 15-én: az ev. ref. egyház bálja. 4. Február 21-én: a függetlenségi 48-as kör bálja. Az árvaház bálja, valamint a tűzoltó egyesületé is, — közbejött akadályok miatt e farsangról elmarad.

— **Iparos ifjusági előadás.** A kézdivásárhelyi „Iparos Ifjusági Egyesület” január hó 25-én vasárnap d. u. 2 órakor az áll. isk. tornaacsarnokában tartja első gyűlését, melyen előadások is lesznek. Felolvasást Tóthfalusy Károly művelő fog tartani; szavalni fog ifj. Jancsó Sámuel alelnök. A gyűlés egyéb tárgyát a dalkör megalakulásától, a táncestély rendezéséről szóló jelentések s más, folyó ügyek képezik. A gyűlésre ez uton is meghívja az érdeklődőket is az elnökség.

— **Tiszti estély.** A 24-ik honvéd gyalogezred 3-ik zászlóaljának tisztikara Kézdivásárhelyen mult szombatn, (jan. 17-én) tartotta a „Millennium” vendéglő egyik nagytermében ez évben első tisztiesztélyét.

— **Magyarbodza.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök Háromszék vármegyében a bodzafordulói anyakönyvi kerület nevet „Magyarbodza-ra” változtatta át és a közigazgatásilag Bikfalva községhez tartozó „Tálpatak-telep”-et is a magyarbodzai anyakönyvi kerülethez csatolta.

— **Meghívó.** A „Kézdivásárhelyi Iparos Ifjusági Egyesület” 1903. évi február hó 7-én Nagy Dénesné Ö. nagysága védnöksége alatt saját könyvtára alapja javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépő díj: Személyjegy 1 korona 60 fillér, családjegy 4 korona. Jegyek előre válthatók Turóczy László és Ifj. Málnássy Kristóf urnak üzletében; este a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és nyilvánosan nyugtatványoz az egyesület. A táncestély a tanácsház nagytermében tartatik meg.

— **Halálozás.** Magyarország tanításügyét nagy veszteség érte: Paál Ferenc, a kolozsvári m. kir. állami tanítóképző-intézetnek negyedszázadon át lángbuzgalmu, uagytudásu, melegsívű, igazgatótanára, január 18-án Kolozsvárt elhunyt. A megboldogult hosszú időn át volt tanító mestere az ifjuságnak, mely valóságos rajongással viseltetett a puritán becsületességű és nemes szívű férfi iránt, ki semmi más hivatást nem ismert, mint nevelni, oktatni és szeretettel támogatni tanítványait. Egész élete zajtalanul, feltűnés nélkül, csendes munkálkodásban folyt le. Paál Ferenc már régebb idő óta betegeskedett. Az utóbbi hetekben állapota aggasztó mérvet öltött és a 72 éves öreg ur már nem tudott tovább megküzdeni betegségével. — Pihenni tért barátainak és tisztviselőinek mély fájdalmára. Vagyonának tekintélyes részét — mint értesülünk — a „Tanítók Háza” és más jótékony intézményekre hagyta. A család a halálózásról a következő gyászjelentést adta ki: Megszomorodott szívvel jelentjük, hogy szeretett nagybátyánk Paál Ferenc, a kolozsvári m. kir. áll. tanítóképző intézet nyug. igazgatótanára életének 71-ik évében Kolozsvárt, folyó január hó 18-án éjjeli 11 órakor meghalt. Hasznos munkása és lelkes barátja volt a magyar népoktatás ügyének, hála és kegyelet kíséri emlékét. Temetése folyó hó 21-én (szerdán) d. u. 3 órakor lesz az ev. ref. szertartás szerint Dávid Ferenc-utczán 7. sz. lakásáról a helybeli közs. sarkertben. Nyugodjék békében! Kolozsvárt, 1903. január 19-én. Krausz Róza, Paizs Istvánné; Krausz József; Krausz Mimi, Galenczki Gusztávné; Kolozsvári Róza, Nagy Jánosné; a megboldogultnak unokatestvérei.

— **Tűzveszély.** Óriási tűzveszély fenyegette a napokban városunkat. Vargha Vilmos kereskedőnek közvetlen a tanácsház szomszédságában levő petroleum és szeszraktárában ismeretlen körülmény folytán tűz lámadt. Két petroleumos hordó már lángokban állt, midőn Nagy József pléhes, Turóczy Béla tűzoltó oszt. parancsnokok és társaik a tüzet észrevették. A tethetetlen tömeg néző közönség rémülten várta, hogy melyik pillanatban veti fel magát az egész raktár. Derék tűzoltóink nem vesztették el lélekjelenlétüket a midőn a szükséges eszközök rendelkezésükre álltak felnyitották az ajtókat és vizes pokróczokkal elfojtották a lángokat. A nyilvános elismerés legyen jutalmuk a derék bátor tűzoltóknak, kik nem csak jelentékeny kártól, hanem beláthatatlan veszélytől mentették meg a város lakosságát.

Hirdetések.

Szám: 328—903. tkvi.

Hirdetmény.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről ezenel közhirre tétetik, hogy Háromszékvármegyében bekebelezett Peselnek község tagosítás következtében a község telekkönyvei az 1869. évi 2579. sz. szabályrendelettel képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. czikkék a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás, a telekbejegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1903. évi márczius 2-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívjuk:

1. Az összes érdeklettek, hogy

a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleg s átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, akik a telekbejegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírással az 1886. évi XXIX. t. cz. 14—18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5—7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az

átruházás létrejöttét a kiküldött előtt előszóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek és

4. azok, kiknek javára téyleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy egyéb megszűnt jog van nyilvántartásilag bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdivásárhely, 1903. jan. 12.

(13. 2—3)

Kovács Károly,
kir. törvénzbíró.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKÍRÓK

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kísfaludy Károly
*Arany László Kísfaludy Sándor
Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel Madách Imre
Csiky Gergely Miksa Koloman
Csokon y V. M. Pázmán Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
Deák Ferencz Reviczky Gyula
Eötvös József br. Széchenyi Ist. gr.
Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János Teleki László gr.
Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
Gvadányi József *Vajda János
Kármán József *Vörösmarty M.
Katona József Zrínyi Miklós
Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond

Népies lyra Nébdalladák
Kuruczöltészet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenytárgyalómányban meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetes kötetekből a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtet és hi ataván arra, hogy minden csa-ádi könyvtár gerince legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti műveltségéhez. Kötése pályanyertes,

művész, erős angol vászonkötés; a papírja fanyas, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készültek. A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare kiadás, 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivétel nélkül árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remekfordításában közli Shakspeare remekait e kiadás, névszerint Arany János Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos áttételében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar-Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar-Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar-Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törlesztendő; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltek meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felfelelő bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Báthory Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zsolt
Berzovics Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erdődi Béla
Erdélyi Pál
Ferenczi Zoltán
Fraknói Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévy József
Négyessy László
Rákosi József
Riedl Frigyes
Szelechy Károly
Széll Kálmán
Váczy János
Vadnay Károly
Voinovics Géza
Zoltányi Irén

E fényes névsor biztosítottat nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a felvett munkáknak s hogy minden életrajz önálló becsűmunka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tompai Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

Nemzetközi Ifj. János Mózsuál Kézdivásárhelyt.